

MALA IN SREDNJA PODJETJA

Mikro, mala in srednja podjetja predstavljajo 99 % vseh podjetij v Evropski uniji. Zagotavljajo dve tretjini delovnih mest v zasebnem sektorju ter prispevajo k več kot polovici skupne dodane vrednosti, ki jo ustvarijo podjetja v EU. Za podporo malim in srednjim podjetjem je bilo sprejetih več akcijskih programov, kot so Akt za mala podjetja, Obzorje 2020 in program COSME. Njihov namen je z raziskavami in inovacijami povečati konkurenčnost malih in srednjih podjetij ter zagotoviti boljši dostop do financiranja za mala in srednja podjetja.

PРАВNA PODLAGA

Mala in srednja podjetja delujejo predvsem na nacionalni ravni, saj jih razmeroma malo posluje v čezmejnih dejavnostih znotraj Evropske unije. Ne glede na področje njihovega poslovanja pa zakonodaja Evropske unije vpliva na mala in srednja podjetja na številnih področjih, med drugim na področju davkov (členi 110 do 113 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)), konkurence (členi 101 do 109 PDEU) ter prava družb (pravica do ustanavljanja – členi 49 do 54 PDEU). Priporočilo št. 2003/361/ES vsebuje opredelitev malih in srednjih podjetij Komisije.

CILJI

Mikro, mala in srednja podjetja predstavljajo 99 % vseh podjetij v Evropski uniji. Leta 2015 je nekaj manj kot 23 milijonov teh podjetij ustvarilo 3,9 bilijonov EUR dodane vrednosti in zaposlovalo 90 milijonov ljudi, zato so nepogrešljiv vir podjetniškega duha in inovacij, kar je bistvenega pomena za konkurenčnost podjetij EU. Cilj evropske politike za mala in srednja podjetja je zagotoviti, da bi bile politike in ukrepi Unije naklonjeni malim podjetjem ter da bi Evropa postala privlačnejša za podjetništvo in ustanavljanje podjetij.

DOSEŽKI

A. Akt za mala podjetja

Komisija je junija 2008 predložila doslej najbolj celovito in obsežno pobudo o malih in srednjih podjetjih v obliki sporočila o Aktu za mala podjetja ([COM\(2008\)0394](#)). Namen akta je vzpostaviti nov politični okvir, ki bi povezal obstoječe instrumente ter nadgradil evropsko listino za mala podjetja in moderno politiko za mala in srednja podjetja za rast in zaposlovanje. Namesto popolnoma izoblikovanega pristopa Skupnosti se v aktu uporablja politično partnerski pristop z državami članicami. Njegov cilj je izboljšati

celoten pristop k podjetništvu v Evropski uniji na podlagi načela „najprej pomisli na male“.

1. Pametna pravna ureditev

Zmanjševanje birokracije je pomembna prednostna naloga Komisije v Aktu za mala podjetja. Oblikovanje javnih uprav, ki bodo bolj prilagojene potrebam malih in srednjih podjetij, lahko vidno prispeva k njihovi rasti. Leta 2006 je bila izdana direktiva o storitvah na notranjem trgu (Direktiva 2006/123/ES), ki se od leta 2009 izvaja v vseh državah članicah EU.

Še posebej koristna za mala podjetja sta sprememba direktive o zamudah pri plačilih (ki od javnih organov zahteva izvršitev plačil v 30 dneh, kar služi kot jamstvo za mala in srednja podjetja) in direktiva o elektronskem izdajanju računov (ki je e-račune izenačila s tiskanimi). Tudi posodobitev politike EU o javnih naročilih je prispevala k temu, da je upravno breme za mala in srednja podjetja na področju javnih naročil manjše in da imajo boljše možnosti za skupne ponudbe. Isti pristop je bil uporabljen za poenostavitev obveznosti računovodskega poročanja in zmanjšanje upravnega bremena za mala in srednja podjetja s posodobitvijo javnih naročil v EU in direktive o računovodskih pravilih (Direktiva 2013/34/EU).

2. Dostop do finančnih sredstev

Finančni trgi malim in srednjim podjetjem pogosto ne ponujajo financiranja, ki ga potrebujejo. V preteklih letih je sicer prišlo do določenega napredka pri razpoložljivosti financiranja in kreditov za mala in srednja podjetja prek posojil, jamstev in tveganega kapitala. Evropski finančni instituciji – Evropska investicijska banka (EIB) in Evropski investicijski sklad (EIF) – sta povečali svojo ponudbo za mala in srednja podjetja.

Kljub temu Akt za mala podjetja navaja, da je dostop do financiranja drugi največji problem, s katerim se srečujejo posamezna mala in srednja podjetja. Komisija je novembra 2011 predlagala akcijski načrt za boljši dostop do financiranja za mala in srednja podjetja ([COM\(2011\)0870](#)). Načrt med drugim vključuje politične pobude, ki naj bi malim in srednjim podjetjem olajšale dostop do trga tveganega kapitala. Komisija spremlja napredek pri dostopu malih in srednjih podjetij do financiranja prek skupne raziskave Komisije/Evropske centralne banke o dostopu do financiranja za podjetja (SAFE).

3. Mala in srednja podjetja na enotnem trgu

V Aktu za mala podjetja ter sporočilih Komisije „K aktu za enotni trg – Za visoko konkurenčno socialno tržno gospodarstvo“ ([COM\(2010\)0608](#)) in „Aktu za enotni trg II“ ([COM\(2012\)0573](#)) je poudarjeno, da je treba neprestano izboljševati okvirne pogoje za podjetja na enotnem trgu. Že danes obstaja ali pa je v pripravi več pobud in ukrepov za preprostejše ustanavljanje in delovanje malih in srednjih podjetij na enotnem trgu. Zanje veljajo odstopanja na številnih področjih, kot so pravila o konkurenci, obdavčitev in pravo gospodarskih družb.

4. Politika konkurence

Z evropsko politiko državne pomoči so mala in srednja podjetja že dalj časa obravnavana bolj ugodno, saj imajo zaradi majhnosti pri poslovanju posebne težave. Leta 2014 je Komisija sprejela pregledano uredbo o splošnih skupinskih

izjemah za državno pomoč (Uredba (EU) št. 651/2014). Eden od sestavnih delov posodobitve državne pomoči je večja prožnost za države članice pri tem, ko malim in srednjim podjetjem pod določenimi pogoji odobrijo državno pomoč brez predhodnega obveščanja in odobritve Komisije. Na podlagi te uredbe lahko mala in srednja podjetja koristijo javno podporo v višini do 7,5 milijonov EUR.

B. Mreže EU za mala in srednja podjetja

Med mrežami, namenjenimi malim in srednjim podjetjem, je treba najprej omeniti splošne podpirne storitve za ta podjetja v EU, kot so Evropska podjetniška mreža, SOLVIT, Tvoja Evropa – podjetništvo, MSP in okolje ter Nasveti za ravnanje s kemikalijami: nacionalne službe za pomoč REACH. Poleg tega nudijo podporo za inovacije in raziskave Služba za pomoč uporabnikom pravic intelektualne lastnine, tehnična pomoč za mala in srednja podjetja (SME Techweb), Služba za pomoč uporabnikom pravic intelektualne vsebine na Kitajskem, Mreža evropskih podjetniško-inovacijskih centrov – EBN, Evropska mreža za inovacije na delovnem mestu in pobuda Gate2Growth.

C. Mala in srednja podjetja ter raziskave

Raziskave in inovacije so bistvenega pomena za trajnostni uspeh in rast malih in srednjih podjetij v Evropski uniji. Program Obzorje 2020 za obdobje 2014–2020 je namenjen ustvarjanju boljšega in celovitejšega podpornega okolja za raziskovalne in inovacijske dejavnosti malih in srednjih podjetij. Z enim samim sklopom pravil bi morali doseči večjo poenostavitev. V okviru tega pristopa se mala in srednja podjetja spodbuja k sodelovanju prek posebnega instrumenta za ta podjetja, namenjenega zaposlitvi vrzeli v financiranju njihovih raziskav in inovacij z visokim tveganjem v začetni fazi.

Velja opozoriti, da uredba o vzpostavitvi programa Obzorje 2020 vsebuje zahtevo o njegovi vmesni oceni. V svojem sporočilu o vmesni oceni programa Obzorje 2020 ([COM\(2018\)0002](#)) Komisija proučuje možnosti za boljše izvajanje programa in podaja trdno in z dejstvi podprto podlago za prihodnje dejavnosti in pobude. Na podlagi rezultatov bosta namreč določeni struktura in vsebina 9. okvirnega programa, kar bo predmet predloga, ki bo predstavljen junija 2018.

Prav tako je povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij eden od 11 tematskih ciljev kohezijske politike za obdobje 2014–2020. Dodatne naložbe v mala in srednja podjetja so prav tako del drugih tematskih ciljev, predvsem na področju raziskav in inovacij, nizkoogljičnega gospodarstva in informacijske in komunikacijske tehnologije.

D. Program za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME)

Decembra 2013 je bila sprejeta Uredba (EU) št. 1287/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi programa za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME) za obdobje 2014–2020. Z načrtovanim proračunom 2,3 milijarde EUR za obdobje 2014–2020 si bo program COSME prizadeval doseči naslednje splošne cilje:

- izboljšati dostop do financiranja za mala in srednja podjetja v obliki lastniških in dolžniških instrumentov: kapitalske sheme za naložbe v fazi rasti in sheme garancije za posojila, ki bo tem podjetjem zagotavljala neposredne ali druge

dogovore o delitvi tveganja s finančnimi posredniki za kritje posojil; za finančne instrumente je namenjenih 1,3 milijarde EUR iz proračuna COSME;

- izboljšati dostop do trgov v Uniji in po svetu: prek Evropske podjetniške mreže se bodo zagotavljale v rast usmerjene storitve za podporo poslovanju, da bi se omogočilo širjenje poslovanja tako na enotnem trgu kot zunaj EU;
- spodbujati podjetništvo: dejavnosti bodo vključevale razvoj podjetniških veščin in vedenj, zlasti med novimi podjetniki, mladimi in ženskami.

Komisija navaja, da naj bi program do leta 2020 letno pomagal 39.000 podjetjem ustvariti ali ohraniti 29.500 delovnih mest ter uvesti 900 novih poslovnih izdelkov, storitev ali procesov.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Evropski parlament je že leta 1983 razglasil leto malih in srednjih podjetij ter obrti in sprožil številne pobude za spodbujanje njihovega razvoja. Od takrat je dosledno izkazoval svojo zavezanost spodbujanju razvoja evropskih malih in srednjih podjetij. Nekaj primerov:

- Evropski parlament je junija 2010 sprejel [resolucijo](#) o inovacijski politiki Skupnosti v spreminjajočem se svetu^[1]. V njej je poudaril, da je treba ustvariti razmere, v katerih bo tvegani kapital lažje na voljo malim in srednjim podjetjem. Pozval je k razvoju orodij za financiranje malih in srednjih podjetij, kot so mikro posojila, tvegani kapital za tiste, ki želijo vlagati v inovativna podjetja, ter „poslovni angeli“, ki sponzorirajo poslovne projekte mladih raziskovalcev. Poleg tega je države članice in Komisijo pozval, naj poskrbijo za davčne, finančne, poslovne in upravne spodbude za naložbe.
- Marca 2011 je sprejel [resolucijo](#) o industrijski politiki za dobo globalizacije^[2]. Med drugim je pozval Komisijo, naj nadaljuje izvajanje Akta za mala podjetja, da bi zmanjšala upravno breme ter malim in srednjim podjetjem zagotovila boljši dostop do financiranja. Pozval je tudi k posodobitvi opredelitve malih in srednjih podjetij, da bi se omogočila večjo prilagodljivost v nekaterih industrijskih panogah. Prav tako je Komisijo pozval, naj poveča udeležbo malih in srednjih podjetij v okvirnih programih za raziskave in razvoj.
- Parlament je maja 2011 sprejel [resolucijo](#) o pregledu Akta za mala podjetja^[3]. V njej je med drugim pozval države članice, naj sprejmejo še zadnji predlog o statutu evropske zasebne družbe. Parlament je tudi poudaril, da se preskus malih in srednjih podjetij v vseh novih zakonodajnih predlogih ne izvaja pravilno in dosledno, zlasti na nacionalni ravni. Poleg tega je opozoril države članice glede pretirano natančnega izvrševanja predpisov, s tem ko se presegajo zahteve zakonodaje EU ob prenosu direktiv v nacionalno zakonodajo.

[1]UL C 236 E, 12.8.2011, str. 41.

[2]UL C 199 E, 7.7.2012, str. 131.

[3]UL C 377 E, 7.12.2012, str. 102.

- Oktobra 2012 je Parlament sprejel [resolucijo](#) o malih in srednjih podjetjih: konkurenčnost in poslovne priložnosti^[4]. V tej resoluciji je poudaril številna področja, vključno z zmanjšanjem upravnega bremena, podporo za konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest, odpiranjem zagonskih podjetij ter dostopom do informacij in financiranja.
- Januarja 2014 je Parlament sprejel [resolucijo](#) o ponovni industrializaciji Evrope za spodbujanje konkurenčnosti in trajnosti^[5], v kateri je poudaril pomen malih in srednjih podjetij v gospodarstvu EU ter pozval k posebni pomoči in podpori za mala in srednja podjetja.
- Septembra 2016 je Parlament sprejel [resolucijo](#) o dostopu do finančnih sredstev za mala in srednja podjetja in povečanju raznolikosti financiranja teh podjetij v uniji kapitalskih trgov^[6].
- Evropski parlament je julija 2017 sprejel [resolucijo](#) o oblikovanju ambiciozne industrijske strategije EU kot strateške prednostne naloge za rast, delovna mesta in inovacije v Evropi ([2017/2732\(RSP\)](#))^[7].

Frédéric Gouardères
05/2019

[4]UL C 68E, 7.3.2014, str. 40.

[5]UL C 482, 23.12.2016, str. 89.

[6]Sprejeta besedila, [P8_TA\(2016\)0358](#).

[7]Sprejeta besedila, [P8_TA\(2017\)0305](#).

